

KEÇECİ-ZÂDE İZZET MOLLÂ VE GÜLŞEN-İ AŞKI¹

Barış KARACASU*

ÖZET

Keçeci-zâde İzzet Mollâ Osmanlı divan şiirinin son büyük temsilcilerinden biri olarak değerlendirilmiştir. Şairin *Gülşen-i Aşk* adlı eseri ise oldukça kısa bir tasavvufî mesnevidir. Metin boyunca da Mevlevîlik izleri sürülebilir. Mesnevi ile ilgili değerlendirmelerde ise üç konuya vurgu yapılmaktadır: İlk eserinin en önemli özelliği olarak, şairin kendisinin de eserde “başkahraman” olarak ortaya çıkması öne çıkarılır. Daha sonra da eserde Mevlevîlik izleri taşıdığı vurgulanır. Son olarak da Şeyh Gâlib’in *Hüsn ü Aşk*’ına nazire olarak ya da etkisi altında yazıldığı eklenir. Bu makalede *Gülşen-i Aşk*’ın metni ile mesnevi üzerine yapılmış yorumların paylaşılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keçeci-zâde İzzet Mollâ, Gülşen-i Aşk, tasavvufî mesnevî, Mevlevîlik

KEÇECİ-ZÂDE İZZET MOLLÂ AND HIS GARDEN OF LOVE

ABSTRACT

Keçeci-zâde İzzet Mollâ is regarded as one of the last representatives of the Ottoman court poetry. And his work *Gülşen-i Aşk* [Garden of Love] is a relatively short mystic mathnawî. The critics of İzzet Mollâ are mainly focusing on three issues in connection with his *Gülşen-i Aşk*: Firstly, they claim that the most important characteristic of the mathnawî is İzzet Mollâ’s being the main character of the story. Secondly, the *Gülşen-i Aşk*

¹ Yayına hazırlanan *Gülşen-i Aşk*’ın metnini okuyup yanlışlarımı düzelteren, önerilerde bulunan Talât Sait Halman, Robert Dankoff ve Ali Emre Özyıldırım’a en kalbi teşekkürlerimi sunarım. Sayelerinde oldukça sorunsuz bir metin ortaya çıktı. Yine de, başta imla ile ilgili seçimler olmak üzere, her türlü sorumluluk bana aittir. Yanlışlarımı, atladığım ya da gözden kaçırdığım şeyleri öğrenmekten de mutluluk duyarım.

* Bilkent Üniversitesi, Türk Edebiyatı Bölümü - bariskaracasu@yahoo.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*
Volume 4/2 Winter 2009

was composed under heavy influence of Mawlawiyya and traces of Mawlawiyya can be followed through the text. Lastly, the mathnawi was written to resemble *Hüsn ü Aşk* [Beauty and Love] of Şeyh Galip or at least *Hüsn ü Aşk* influenced İzzet in writing his own poem. Besides sharing the transcribed text of *Gülşen-i Aşk* this article also aims to summarise the preceding comments on the mathnawi.

Key Words: Keçeci-zâde İzzet Mollâ, Gülşen-i Aşk [Garden of Love], mystic mathnawis, Mawlawiyya

Giriş

Keçeci-zâde İzzet Mollâ [ö. 1829] hemen her kaynakta eski şiirin son büyük temsilcilerinden biri olarak sayılır. Fuad Köprülü, Keçeci-zâde İzzet Mollâ'yı "XIX uncu asrın, Tanzimat'tan evvel yetişen en değerli klâsik şairi" ve "Klâsik nazmın Tanzîmat'dan önceki son üstâdı" [Köprülü 1934: 643 & 647] olarak tanımlamıştır. Hatta cumhuriyet döneminde hazırlanan eski şiir antolojilerinin hepsine alınan sınırlı sayıdaki şairden biridir. Bu dönemde yayımlanan ve antoloji niteliği gösteren on bir derlemenin hepsinde yer alan sekiz şair Fuzûlî, Bâkî, Rûhî-i Bağdadî, Şeyhülislâm Yahyâ, Nâ'îl-i Kadîm, Nedîm, Şeyh Gâlib ve Keçeci-zâde İzzet Mollâ'dır. Üstelik kimi antoloji hazırlayıcıları son şair olarak Keçeci-zâde İzzet Mollâ'yı seçmişlerdir [Aynur: 79]. Kuşkusuz bu seçimin simgesel bir karşılığı vardır ve İzzet Mollâ'ya özel bir değer yüklendiğini göstermektedir.² Yine de Hatice Aynur'un konuyla ilgili şu yorumunu da burada anmak gerekir:

...19. yüzyılın son klasik antolojisi sayabileceğimiz Mir Nazîf'in müntehabâtında Keçecizâde 'İzzet doksan gazeliyle en beğenilen ve önemsenen şair konumunu Cumhuriyet dönemi antolojilerinin hepsinde yer alarak sürdürür. Ancak, bütün antolojilerde ya da en azından beş antolojide tekrarlanan bir şiiri yoktur. Şair olarak vazgeçilmez olmakla birlikte aynı duruma ulaşmış şiiri bulunmamaktadır. [Aynur: 81]

² Bu simgesel değer ne olduğunu şu biçimde özetlemek olanaklıdır:

Antolojiler, derleyicilerin belli dönemlerde nelerin derlenmeye layık olduğunu düşündüklerini gösterdiklerinden, kanon hakkında yapılacak araştırmalar için önemli birer kaynaktırlar. Bir antoloji, belli bir dönemin, çeşitli nedenlerle antolojiyi hazırlayan kişinin dikkatini çeken, kanona dahil olan metinlerini yansıtır... Bir metnin antolojiye dahil edilmesi tabii ki o metnin kanonlaşacağına garantisizdir. Bu yüzden antolojiler başlangıç aşamasında, tanınmış metinleri bünyelerine dahil ederek kanonu yansıtır. Basıldıkları zamansa edebiyat söylemine girerek kanonun (yeniden) oluşumunda rol alan önemli faillerden biri haline gelirler. [Jusdanis: 105]

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009

Kendisine verilen bu öneme karşın Keçeci-zâde İzzet Mollâ ile ilgili ya da onun yapıtları üzerine yalnızca üç kitap yayımlanmıştır.³ Üstelik bu yayınlar görece geç dönem yayınlardır. Bunlardan ilki İbrahim Bülbül'ün 1989 yılında çıkan ve yüksek lisans tezine dayanan *Keçecizâde İzzet Mollâ* kitabıdır.⁴ İkinci yayın ise yıllar sonra İzzet Mollâ'nın *Bahâr-ı Efkâr*'ının Ozan Yılmaz ve Ömür Ceylan tarafından neşridir.⁵ Son yayın ise aynı kişilerin yayıma hazırladığı *Mihnet-Keşân*'dır.

Keçeci-zâde İzzet Mollâ'nın bu iki eser dışında, iki manzum eseri daha bulunmaktadır. Bunlardan biri geç dönem şiirlerini içeren ve *Hazân-ı Asâr* adını verdiği divanıdır. Sonuncusu ise bu yazıya konu olan 1227 yılında yazdığı *Gülşen-i Aşk* adlı kısa tasavvufî mesnevîsidir.⁶

Gülşen-i Aşk Nüshaları

Gülşen-i Aşk'ın -belirleyebildiğim kadarı ile- üçü yazma, biri taşbaskısı, biri de basma olmak üzere beş nüshası bulunmaktadır.

Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi Nüshası [h]

³ Bu kitapların dışında, Ali Emre Özyıldırım *Mihnet-Keşân* üzerine Ebubekir Sıddık Şahin de *Bahâr-ı Efkâr* ile *Hazân-ı Asâr* üzerine doktora tezi hazırlamışlardır. Ayrıca Ramazan Korkmaz'ın da yüksek lisans tezi olarak hazırladığı *Mihnet-Keşân* üzerine bir incelemesi bulunuyor. Derya Tüzin'in de karma-melez bir geçiş dönemi eseri olarak değerlendirdiği *Mihnet-Keşân* üzerine yüksek lisans çalışması var.

Makale yayıma hazırlanırken kitapların sayısı dörde yükselmiştir: Ali Emre Özyıldırım'ın doktora tezi, küçük değişikliklerle Harvard Üniversitesi'nin *Sources of Oriental Languages and Literatures* dizisinden 2 cilt olarak çıkmıştır.

⁴ Kitap ile ilgili uzun uzadıya konuşmaya gerek olduğunu sanmıyorum. Kitabın yayımlanmasından sonra Abdülkadir Gürer oldukça ayrıntılı bir eleştiri yayımlamıştır. Gürer'in kendi sözleri ile kitabı şu biçimde değerlendirmek olanaklı:

Hayatının büyük kısmı "mihnet"lerle geçen İzzet Molla'nın çektiği mihnetlerin adeta ölümünden sonra da yakasını bırakmadığını ispatlamak istercesine yayımlanan bu kitaptaki... [Gürer: 189]

⁵ Bu yayın da oldukça ayrıntılı bir biçimde Ali Emre Özyıldırım tarafından eleştirilmiştir. Özyıldırım, "İzzet Molla'nın hazana dönen baharı: *Bahâr-ı Efkâr*'ın popüler neşri üzerine" başlıklı yazısında kendilerini en hafif tabiri ile sorumsuzlukla itham ediyor. Özyıldırım'ın eleştirilerine Ozan Yılmaz da oldukça sert bir yazı ile yanıt vermiştir. Ali Birinci de Yılmaz ve Ceylan'ın neşri ile ilgili eleştirel görüşlerini bir yazısında kısaca dile getirmiştir. [Birinci: 86]

⁶ Burada Keçeci-zâde İzzet Mollâ'nın yaşamına ilişkin bilgi vermeyi gerekli görmüyorum. Bu türden bilgiler ve bu bilgilere ilişkin tartışmalar İzzet Mollâ'yla ilgili diğer kitaplarda, tezlerde ya da makalelerde bulunabilir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

Halet Efendi 718'e kayıtlı yazma, 10 varaktır. Yazma, kurt yeniklidir. Her sayfada 19 satır vardır. Yazmanın boyutları, 225mm x 115mm'dir. Nazif-zâde Ahmed Hamîd'in çekimlediği başlığı tezhipli, meşin cilt içindeki ta'lik yazılı metin, 145mm x 62mm çerçeve içindedir.

Yazmanın mikrofilmi Milli Kütüphane'de bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi Nüshası [ü]

Üniversite Kütüphanesi'nde Türkçe 3604'e kayıtlı yazmanın başlığı tezhiplidir ve meşin cilt içindedir. Kırmızı cetvelli, ta'lik yazılı metnin başlıkları da kırmızıdır. Her sayfada 17 satır vardır ve toplam 11 varaktır.

Edirne İl Halk Kütüphanesi Nüshası [e]

Ali Emre Özyıldırım'ın doktora tezinde verdiği bilgilere göre⁷, Edirne İl Halk Kütüphanesi'nde 2209 numaraya kayıtlı bir nüsha daha bulunmaktadır. Nüshayı şu an için göremediğimden bilgi veremiyorum.

Taşbaskısı [l]

Gülşen-i Aşk ilk olarak H. 1264 yılında "Litografya Destgâhında" basılmıştır. Metnin sonunda ketebe kaydında şu açıklama bulunmaktadır:

bülbül-i mevzûn-nevâ-yı gül-sitân-ı belâgat keçeci-zâde mehemmed 'izzet efendi merhûmuş zâde-i şab'-ı cihân-pesendleri olup gül-şen-i aşk nâmıyla müsemmâ bulunan işbu manzûme-i laîfleri sâye-i sine-i hażret-i şâhânedede biş iki yüz altmış beş senesi faşl-ı rabî'inde litografya dest-gâhında şab' u temşil olunmuşdur.

tahrîrât-ı hariciyye hulefâsından eşref begin şab'ına söylediği târihtir

başılıp gül-şen-i aşk ehline dem-sâz oldu

Kitap 22 sayfadır ve metin cetvellidir. Her sayfada 17 satır vardır. Bir nüshası Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.

[İzzet Mollâ. *Gülşen-i Aşk*. İstanbul: Litografya Destgâhı, 1264.]

Basma [b]

⁷ Özyıldırım, metnin Süleymaniye Kütüphanesi, Darülmecnevi Bölümü'nde 230 numaraya kayıtlı bir yazma nüshanın daha olduğunu söylüyorsa da söz konusu nüsha, taşbaskısı metindir.

Metin, ikinci olarak H. 1293 yılında, bu sefer hurufat ile basılmıştır. Süleyman Efendi Matbaası'nda basılan kitabın sonuna, taşbaskısı nüshanın sonundaki ketebe kaydı ufak değişikliklerle konulmuştur:

bülbül-i mevzûn-nevâ-yı gülistân-ı belâgat keçecizâde mehemmed 'izzet efendi merhûmuş zâde-i şab'-ı cihân-pesendleri olup gülşen-i 'aşk nâmıyla müsemmâ bulunan işbu manzûme-i laîfleri sâye-i sine-i hazret-i şâhânedede biş iki yüz toksan üç senesi cemâziülâhiriş on beşinde süleymân efendi matba'asında şab' u temşîl olunmuştur.

Kitap 16 sayfadır ve metin çerçeve içindedir. Her sayfada 24 satır vardır. Bir nüshası Milli Kütüphane'de bulunmaktadır.

[İzzet Mollâ. *Gülşen-i Aşk*. İstanbul: Süleyman Efendi Matbaası, 1293.]

Nüshalar arasında gözardı edilebilecek çok küçük farklar dışında önemli ayrımlar bulunmamaktadır. Bu farkların da önemli bir bölümü yazımdan kaynaklanmaktadır. Bu bakımdan ve elimizdeki eleştirel bir yayım da olmadığından çıkma ile ayrımları gösterme yolunu tutmadım. Anlamı etkileyebilecek ayrımlar ile beyitlerin sıralanmasındaki değişiklikleri ise belirttim.

Biçim ve Tertip Özellikleri

Gülşen-i Aşk, bir sebab-i te'lîf bölümünün olmaması dışında geleneksel mesnevî tertibine uygun olarak yazılmıştır denilebilir. Ne var ki, *Mihnet-Keşân*'da da müstakil bir sebab-i te'lîf bölümü bulunmadığı gözönüne alınacak olursa bunun İzzet Mollâ'nın bir seçimi olduğu düşünülebilir.⁸

Bahr-ı cedîdin "fe'ilâtün/mefâ'ilün/fe'ilün" vezni ile yazılan *Gülşen-i Aşk*, besmele ile başlar. Bunun ardından 31 beyitlik bir münâcât gelir. Daha sonra "der na't-ı hazret-i fahr-ı kâ'inat" başlığını taşıyan 29 beyitlik bir na't bulunmaktadır. Bu bölüm mi'râc ile karışıktır. Bu iki bölümün ardından "âgâz-ı dâsitân ve tertîb-i bezm-i gülşen-i âşıkân" başlığı ile asıl konuya geçilir. Bu bölümde tekrar eden dizesi "yüri ey kûh-ken amân gidelim" olan muhammes-i mütekerrir biçiminde bir de tardiyye⁹ bulunmaktadır. Eser "hâtîme ve medîha-ı hazret-i pîr" başlıklı hâtîme ile sona erer. Hâtîmenin

⁸ Öte yandan Ebubekir Sıddık Şahin'in bulduğu yarım kalmış *Nâz u Niyâz* mesnevisinin bir "sebab-i te'lîf" bölümü bulunmaktadır. [Şahin: 97]

⁹ Tardiyenin ne olduğuna ilişkin Abdülkadir Gürer'in *Journal Turkish Studies*'in 2008 yılında çıkan 32/I sayılı nüshasında yayımlanan "Tardiyye Bir Nazım Şekli Midir?" başlıklı yazısına bakılabilir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*
Volume 4/2 Winter 2009

ardından “târîh-i manzûme li-nâzîmihi mehemmed izzet efendi” başlığını taşıyan ve “fâ’ilâtün/fâ’ilâtün/fâ’ilün” vezniyle yazılmış kıt’a-ı kebîre biçimdeki tarih bulunmaktadır. Tarih beyti ise şu biçimdedir :

oldu târîhim dıraht-ı mîve-dâr

dikdi ‘izzet gülşen-i ‘aşka nihâl [1227]

Gülşen-i Aşk, tardiyye ve sondaki 5 beyitlik tarih dışında 290 beyitlik kısa bir mesnevîdir. Baştaki 60 beyitlik münâcât ile na’t ve sondaki 12 beyitlik hâtime çıkarılınca ana bölüm 218 beyit ve tardiyyeden oluşmaktadır.

Gülşen-i Aşk Yorumları

Keçeci-zâde İzzet Mollâ’nın *Gülşen-i Aşk*’ı ile ilgili değerlendirmeler, Osman Kavalcı’nın makalesi bir yana konulacak olursa, kısa değinilerdir. Bu değiniler de üç konuya vurgu yapılmaktadır: İlk eser en önemli özelliği olarak, şairin kendisinin de eserde “başkahraman” olarak ortaya çıkması öne çıkarılır. Daha sonra da eserde Mevlevîlik izleri taşıdığı vurgulanır. Son olarak da Şeyh Gâlib’in *Hüsn ü Aşk*’ına nazire olarak ya da etkisi altında yazıldığı eklenir. Kuşkusuz bu konuların sıralanışında değişiklikler olabilmektedir.

Döneme ve şaire özel bir değer veren önde gelen edebiyat tarihçilerinin yorumlarına şöyle bir bakmak da bu durumu ortaya çıkaracaktır. Bu yorumlar dışında başka araştırmacıların yaklaşımları da benzer özellikler göstermektedir. Ne var ki hem bu çalışmalar ikincil hem de yapılan yorumlar sınırlı kalmaktadır. Konuya değinen son araştırmacı Kayahan M. Özgül’dür. Özgül, İzzet Mollâ’ya ve *Gülşen-i Aşk*’ta yaptığına bir ilklik atfeder ve bu bakımdan önemser:

Ayak basmamış zemînin bulunması için, Şeyh Galib’in Hüsn ü Aşk’ı bekleneciktir. Sonraları İzzet Molla da Gülşen-i Aşk’ında aynı meseleye bir başka cebhesinden yanaşacak ve birbirine âşık bir çiftin hikâyesinin anlatıldığı gelenekli mesnevî kurgusu yerine, gül ve bülbül de dahil, bütün mâruf aşk hikâyesi figürlerinin toplandığı bir kadroyu konuşturacaktır...

Gülşen-i Aşk’ın bir diğer yeniliği, bu kadroya şairin de bir figür olarak dahil edilmişidir...

Metnin şairi İzzet Molla, gelenekte rastlanmadık bir biçimde figürleşerek eserinin merkezine oturmaktadır. Ahmed Midhat’in Müşâhedâtına kadar romanda, Celâl Sâhir’in Beyaz Gölgelelerine kadar şiirde emsâli görülmeyecek bir icâd. [Özgül: 149]

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009

Ahmet Hamdi Tanpınar ise şair ve eseri ile ilgili şu tespitlerde bulunur:

Hakikatta hayata bir intihar teşebbüsile giren İzzet Molla'da şahsen yaşanan bir sergüzeşt dâimâ esastır. Yazık ki, eski geleneğe çok sıkı bağlı olan şâir, evvelâ nazmın göreneğinden kurtulamadığı, sonra da hakikaten icad edici bir muhayyiliye sahip olmadığı için eseri yarıda kalmıştır...

Bariz bir Şeyh Galib tesiri altında yazılan bu küçük mesnevîde şâirin bütün eski aşk hikâyelerini, kahramanlarını kendi etrafında bir araya toplaması fikri yeni bir şeydi. Fakat İzzet Molla'nın icad kabiliyeti bu buluşu hakikî bir vision haline getirememiş, Şeyh Galib'in kısa ve hamlesiz bir taklidinde kalmıştır. Diğer taraftan bu küçük mesnevînin mebbeini, yaşanmış bir ruh hâlinden aldığı âşikârdır. [Tanpınar: 59]

Vasfi Mahir Kocatürk'ün yorumları da benzer bir vadidedir:

Gülşen-i Aşk'ın «Hüsn-ü Aşk» tan mülhem bir eser olduğu gözle görülecek kadar açıktır. Fakat bir Hüsn-ü Aşk naziresi sayılamaz. Şairinde de böyle bir kasıt ve iddia olduğu manzumenin hiçbir yerinde zikredilmemektedir. Teknik kuruluşu, fikir ve sanat zenginliğiyle Hüsn-ü Aşk, muazzam bir şaheser, Gülşen-i Aşk ise büyükçe bir manzumedir. Ne eserdeki ruh, ne de şairdeki dehâ bakımından Hüsn-ü Aşk'la mukayese edilemez. Aralarındaki ilgi sadece bir benzeyiş veya mülhem olmaktan ibarettir. Fakat Molla'nın eseri de kendine göre orijinaldir. Bilhassa kusursuz bütünlüğü, tasannu'suz canlı ifadesi ve yeni edalı duyularıyla Ziya Paşa, Namık Kemal ve Abdülhak Hâmid müjdecilerindedir. [Kocatürk: 593]

Şiirin âdiliğe ve açık saçıklığa çok meylettiği bir devirde gelen İzzet Molla'nın mühim bir hususiyeti de ruhî ve ahlâkî nezahetini muhafaza etmesidir. Sümbülzade Vehbi'ye «Reis-ül Şuarâ», Süruri'ye «Üstadım» dediği, Vasf'tan büyük bir takdir ve hürmet [ile] bahsettiği halde bu şairlerde görülen açık-saçıklıklara tenezzül etmemiştir. [Kocatürk: 595]

Bütün bu yorumların dışında eserle ilgili yapılmış tek çalışma¹⁰ Osman Kavalcı'nın makalesidir. Makalede her ne kadar

¹⁰ *Gülşen-i Aşk* hakkında sunulmuş bir de bildiri olmakla beraber bu bildiriyi dinleme, görme olanağını yakalayamadım. Bu nedenle kapsamı ya da içeriği hakkında bilgim yok.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

“Ebediliğe inanmayanlar, ebedî eserler vücûda getiremezler” [Kavalcı: 142] gibi konu dışı yorumlar bulunsa da, eserden yapılan alıntılarda aksaklıklara denk gelinse de konuyla ilgili tek derli toplu çalışma olması bakımından önemlidir. Kavalcı'nın yaklaşımını kendi sözleri ile şu biçimde özetlemek olmalıdır:

Mânâ âlemi sembolindeki bu toplantıda; Mecnûn-Leylâ, Ferhâd-Şirin, Vamık-Azrâ bulunmaktadır. Bunlar, şimdiye kadar bilinen en önemli “Allah Aşk” müntesipleridir... Bilindiği gibi, Leylâ vü Mecnûn, Ferhad u Şirîn, Vâmık u Azrâ mecâzî aşktan, gerçek sevgi olan “Ebedî Aşk” a kavuşmuş ve ölümsüzleşmişlerdir. [Kavalcı: 136]

Yukarıdaki beyitlerde geçen “Kûhken” “Mekteb-i Aşk” “Bî süütûn” “Vâdi-i Gam” önemli sembollerdir. Kûhken, kazma vuran Ferhâd'ı; Mekteb-i Aşk, tekkeyi ve ilim öğrenilen yeri; Bîsüütûn, beden arzularını ve dünya bağlarını, Vâdi-i Gam ise mâsivâyı anlatmaktadır. [Kavalcı: 138]

Görüldüğü gibi ejerhâ, hayye ve mâr (yılan) insanoğlunun nefsidir. Nefs, devamlı kötülüklerin olmasını arzular. Bu kötü duygulardan kurtulmak oldukça iştir ve devamlı ruh mücadelesi gerekir. Büyük cihat, kötü duygulardan kurtulmaktır. Kin, nefret, gurur, dedikodu, söz taşımak, lüzumsuz konuşmak, tuka-basa yemek, şehvî arzuların hepsi nefisle ilgilidir. Mağara ise dünyadır, dünya bağlarıdır; insanı kasrette oyalayan tamahtır. İnsan, bütün bunlarla uğraşıp, ruhunu bu bağlardan temizlemesi gerekir. bu zorlukların yenilmesi de bir gayeye müstenit olmaya bağlıdır. İzzet Molla, bu kurtuluşu ufuk-gaye olarak “Âh-ı Aşk” a bağlıyor. Âh, kalbin kötülüklerden temizlendikten sonraki yücelik duygusudur. [Kavalcı: 137-138]

Pîr, mürşittir. Burada Mevlânâ'dır. İnsanın kötülüklerden kurtulması için yardımcıdır. Hüsn ü Aşk'da aynı anlamda “Molla-yı Cünûn” vardır. Tasavvufun en önemli karakterlerinden biri olan mürşît, akılla kalbi bütünleştirmiştir. [Kavalcı: 140]

İzzet Mollâ'nın Mevlevîlikle İlişkisi

İzzet Mollâ'nın Mevlevîlik ile ilişkisinin nasıl başladığı konusu kaynaklarda belirsizdir. Kendisi ile ilgili çalışma yapan hemen herkes, bu ilişkinin belirlenmesini kolaylaştıracak bilgilerin eksikliğinden ya da yetersizliğinden söz eder. Ne var ki İzzet Mollâ, oldukça etkili bir Mevlevîlik ortamına doğmuştur. Zaten edebiyat

Sarıkaya, Erdem. “Geleneğin Son Sedalarından Keçecizade İzzet Molla ve *Gülşen-i Aşk*” I. Ulusal Türk Dili ve Edebiyat Öğrenci Kongresi. Kültür Üniversitesi. 11-13 Eylül 2006.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

dünyasında oldukça yaygın olan Mevlevîlik, III. Selîm döneminde Bektaşî etkinliğini kırmak için desteklenmiş, Mevlevîlik'in yaşamın her alanındaki yaygınlığı II. Mahmûd döneminde de etkinliğini sürdürmüştür.

Kaynaklar, İzzet Mollâ'nın Hâlet Çelebi ile tanışmasının Mevlevîlik ile ilişkisinin de başlangıcı olabileceği konusunda neredeyse hemfikirdirler. Ayrıca kendisinin Yenikapı Mevlevî-hânesi postnişinlerinden Abdülbâkî Nâsır Dede'ye intisap etmiş olduğu da bilinmektedir.¹¹ Abdülbâkî Nâsır Dede'nin şeyhliği 1219 yılından 1236 yılına kadar sürmüştür ki İzzet Mollâ'nın kendisine intisabının tam tarihi bilinmemektedir. Ancak Mevlevî-hâne'nin 1236 yılında tamir edilmesi üzerine tarih söylediği vâridir.

Ayrıca babası ile aynı yıl [1214] ölen ve çilesini de Yenikapı Mevlevî-hâne'sinde tamamlayan Şeyh Gâlib ile de tanışıklığı olduğunu -Ali Emre Özyıldırım'ın belirlemesi ile [s. 19]- yine kendi şiirlerinden öğreniyoruz:

Dehânımdan o lezzet gitmedi bin el ayak öptüm

Zaten, ağır Mevlevîlik etkisi ile yazılmış olan *Gülşen-i Aşk* da, Hâlet Efendi ile tanışmalarından yalnızca iki ya da üç yıl sonra yazılmıştır. Bu bakımdan kendisinin Mevlevîlik ile daha önceden bir tanışıklığı bulunduğunu varsaymak çok yanlış olmayacaktır. Mevlevîlik ile ilişkisinin ne kadar derin olduğunu anlamak için ise ilk divanı olan *Bahâr-ı Efkâr*'ın başında "Ta'yîn-i İsm-i Dîvân" bölümüne yazdığı şu sözlere bakmak yeterli olacaktır:

Devlet-i 'Aliyye-i Osmâniyyede (dâmet fî vikâyetü'r-Rabbâniyye)de 'İzzet-mahlas bir nice şâ'ir-i mâhir bu 'İzzet-i zilletkarîne mu'âsır va gayr-mu'âsır 'alâ haddihim nakş-perdâz-ı safha-ı me'âsir olmuşlardır. Benim anlardan mâ-bihil imtiyâzım ancak Sultânü'l-evliyâ burhânü'l-asfiyâ cenâb-ı Mevlânâ efendimiz hizmetlerinin hâk-rûbî-i âsitân-ı intisâbları olup binâberîn nukte-i gazeliyyât-ı bendegânem nâm-ı nâmî-i hümmâyûn ve ba'zı esâmî-i müntesibîn-i feyz-makrûnlarıyla sikke-tırâz-ı iftihâr kılınmıştır. BU mahtûbe-i bî-vesme vü gâze ve mahrûm-ı tutuk-ı zerrîn-şirâzeyi hacle-pirâ-yı istinsâh etmeğe tâlib meşşâtagân-ı ruhsâre-i me'âyib olan hoş-nüvisân zamânededen mes'ûl-i abd-i fakîrdir ki ism-i sâmi-i Hazret-i Pîr ile tamgâ-pezîr-i i'tibâr olmayan nukûd-ı gazeliyyât-ı sâ'irekendi

¹¹ Bu bilgiyi Mehmed Ziyâ'nın *Yenikapı Mevlevihanesi* kitabından öğreniyoruz. Kitabın 190. sayfasındaki 69. çıkmada "Keçeci Zade Fuad Paşa merhumun babası İzzet Molla Yenikapı tekkesi şeyhlerinden Abd-ün-Nâsır Bakî dedeye bağlı (müntesip) idi" denilmektedir. Burada anılan kişi, Fevziye Abdullah Tansel'in haklı olarak "Abdülbâkî Nâsır Dede" olarak andığı kişidir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

destim ise de bu keckül-i iftikâre idhâl buyurmayalar. [Ömür ve Yılmaz: 52]¹²

Gülşen-i Aşk'ta da doğrudan Mevlevîlik göndermeleri bulunmaktadır. Bir kere İzzet'in karşılaştığı pirin kendi Mevlânâ'dır ve kendini şu sözlerle tanıtır: “benüm ol pîr-i mevlevî-âyîn / rûmda ismimüz **celâleddîn**” [beyit 249] Biraz ilerleyen bölümde ise şu iki beyit ile karşılaşırız:

‘aşkı ben mevlevîden öğrendim
sülhanı meşnevîden öğrendim

meşnevî kim rümûz-ı kûr'ândır
da'vi-i 'aşkâna burhândır [beyit 282-283]

Metnin pek çok bölümünde de matbah, mihman, vahdet, bang gibi tasavvuf ve Mevlevîlik ile ilgili değişik tabirler kullanılmaktadır. Bu bakımdan metnin Mevlevîlik bağlamında yakın okumasının yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AYNUR, Hatice. “Cumhuriyet dönemi divan şiiri antolojileri” *Eski Türk edebiyatına modern yaklaşımlar II*. İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2008: 58-109.
- BİRİNCİ, Ali. “Tarihçilikte Meslek Ahlâkı ve Ahlâksızlığın Tarihçiliği Meselesi” *Muhafazakâr Düşünce* 7 (Kış 2006): 77-108.
- BÜLBÜL, İbrahim. *Keçecizâde İzzet Molla*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1989.
- CEYLAN, Ömür ve Ozan Yılmaz. *Hazâna Sürgün Bahâr: Keçecizâde İzzet Molla ve Dîvân-ı Bahâr-ı Efkâr*. İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı, 2005.
- GÜRER, Abdülkadir. “Tardiyye Bir Nazım Şekli Midir?” *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları* 32/1 [In Memoriam Şinasi Tekin] (Güz 2008): 241-249.

¹² Ebubekir Sıddık Şahin, divanda yer alan iki şiirin bunun dışında kaldığını belirlemiştir: “Sözkonusu gazeller, ‘yâ Resûla’llâh’ redifli iki *na't gazeldir* (VII/CDXL, CDXLI). Şair, Hz. Peygamber övgüsüne yer verdiği bu şiirlerde Mevlâna'yı anmayı uygun bulmamış olmalıdır.” [Şahin: 91, çıkma 6]

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

- GÜRER, Abdülkadir. "Yayın Eleştirisi: Bülbül, İbrahim. *Keçecizâde İzzet Molla*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1989." *Türkoloji Dergisi* cilt 9, sayı 1 (1991): 189-195.
- İBRÂHİM NECMÎ. *Târîh-i Edebiyât Dersleri*. İstanbul: Matbaa-ı Amire, 1338.
- İZZET MOLLA. *Gülşen-i Aşk*. İstanbul: Litografya Destgahı, 1264.
- İZZET MOLLA. *Gülşen-i Aşk*. İstanbul: Süleyman Efendi Matbaası, 1293.
- KAVALCI, Osman. "Gülşen-i Aşk'ta Sembolik Karakterler" *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi* 66: 135-142.
- KOCATÜRK, Vasfi Mahir. *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Edebiyat Yayınları, 1964.
- ÖZGÜL, Kayahan. *Dîvan Yolu'ndan Pera'ya Selâmetle*. Ankara: Hece Yayınları, 2006.
- ÖZYILDIRIM, Ali Emre. "İzzet Molla'nın hazana dönen baharı: *Bahâr-ı Efkâr*'ın popüler neşri üzerine" *Virgöl* 102 (Aralık 2006): 32-33.
- ÖZYILDIRIM, Ali Emre. "Keçeci-zâde İzzet Molla ve *Mihnet Keşân*" 2 vols. Sources of Oriental Languages and Literatures, Turkish Sources. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Printing Office, 2009.
- ŞAHİN, Ebubekir Sıddık. "Keçeci-zade İzzet Molla'nın Eserlerinde Mevlevilik ve Şairin Yayınlanmamış Bir Na't-ı Mevlânası" *Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mavlâna ve Mevlevîlik Ulusal Sempozyumu: Bildiriler*. Konya: Selçuk Üniversitesi Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 1997: 87-99. [e-kopya: <http://www.mevlana.selcuk.edu.tr/belge/sumam-bildiri/bildiri-pdf/05-Ebubekir%20siddik%20sahin.pdf>]
- TANPINAR, Ahmet Hamdi. *Ondokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, 1956.
- YILMAZ, Ozan. "İzzet Molla, Bilimsel Eleştiri ve Meslek Ahlakına Dair" *Virgöl* 104 (Şubat 2007): 54.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

gül-şen-i ‘aşk li-cenâbi mehemmed izzet
bismillahirrahmânirrahîm
[fe‘ilâtün / mefâ‘ilün / fe‘ilün]

1. ey tarâvet-nümâ-yı gül-şen-i ‘aşk
vey harâret-fezâ-yı külhan-ı ‘aşk
2. cem‘-i azdâda kudretin cârî
işte dil işte yâr ey bârî
3. yâre bu bakışı veren sensin
âteşe yakışı veren sensin
4. âteş-i sîneden verip mecrâ
sensin eşk-i teri eden icrâ
5. gül-i dâğı edersin ey mevlâ
eşk-i âteş-mizâc ile irvâ
6. her ne istersen ânı eylersin
beni mehcûr¹³ edip de n’eylersin
7. ‘âşıkın hâlini bilirsin sen
ezelî ‘aşk nûr-ı **ahmedden**
8. ‘aşkı ma‘şûk u ‘âşıkâ¹⁴ ta‘lîm
eyleyen sensin ey hudâ-yı ‘alîm
9. zâr eden mübtelâları sensin
yine yâ rab devâları sensin
10. ma‘ni-i ‘aşk hubb-ı zâtındır
ağladan güldüren şifâtındır
11. girye-i ‘âşıkân celâliñdir
hânde-i dil-berân cemâliñdir
12. yâ rab ahvâlimiz dige-gûndur¹⁵

¹³ ü: maḥcûb

¹⁴ h: ma‘şûk-ı ‘âşıkâ

¹⁵ l & b: dige-gûndur

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic*
Volume 4/2 Winter 2009

- derdimiz 'ömrümüzden efzûndur
13. yâ ilâhî nedir bu âteş-i 'aşk
anı fehm etmiyor belâ-keş-i 'aşk
14. gerçek âteş mi başka bir şey mi
yoğsa câm-ı ezeldeki mey mi
15. yağı yandırdı hânedânımızı
ölelim al ilâhî cânımızı
16. mebhâş-ı 'aşkı eyleyip düşvâr
imtîhân etdiğ anları ey yâr
17. kimi **leylâ** dedi kimi mevlâ
lafzı dîger me'âli bir ma'nâ
18. kimisi dûşuna alıp tîşe
hedm-i kuh-sârı eyledi pîşe
19. kimi bülbül gibi figân etdi
kimisi derdini nihân etdi
20. kimi zincîre girdi şîr gibi
kimisi şahrâya düşdü tîr gibi
21. kimi mey-hânedede şarâb-âşâm
kimisi hûn-ı cigerle mest-i müdâm
22. kimi virânelerde şaklandı
'aşk o divânelerde şaklandı
23. kimi ağlar kimi güler yâ rab
ne bu mâtem nedir bu şevk u tarab
24. yâ ilâhî be-haqq-ı hazret-i **ķays**
be-türâb-ı siyâh-ı türbet-i **ķays**
25. yâ ilâhî be-haqq-ı mihr ü vefâ
be-harâbî-i **vâmîķ** u **'azrâ**
26. be-sirişk-i dü çeşm-i hun-efşân
be-figân-kârî-i dil-i nâlân
27. dil-harâbım ilâhî ma'mûr et

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

- ki yaķarsan da gâhi ma'mûr et
28. 'âşıkânıñ belâsı hürmetine
dil-berânıñ cefâsı hürmetine
29. beni zâr etdiğini gibi şâd et
yıkdığıñ hânedânı âbâd et
30. beni pervâne yâri şem' eyle
yaķmadan âteş ile cem' eyle
31. her ne eylersen eyle yâ **allah**
baŗa çekdirme hicr-i yâr ile âh

der na't-ı

hâzret-i fahr-ı kâ'inat¹⁶

32. ey cilâ'-bahş-ı dîde-i 'uşşâķ
gözümü görmez etdi dûd-ı firâķ
33. sen hüdâya hüdâ saŗa 'âşık
olalı ey muħabbeti şâdıķ
34. ağlarım hicr-i yâr ile her şeb
sensin **allah** bilir bu hâle sebeb
35. olmasan sen bu 'âlem olmaz idi
bu meserret bu mâtem olmaz idi
36. ba'îş-i hilķat-i cihân sensin
h^wân-ı levlâke mîhmân sensin
37. da'vet etdikde rabb-ı bî-enbâz
atlası etdi¹⁷ saŗa pây-endâz
38. rahşına 'arşı etdi seng-i rikâb
ķaldı ol rehde 'aķl-ı kül bî-tâb
39. na'l-i esbiğ düşürdü iki şerer
biri hırşîd oldu biri ķamer

¹⁶ h & ü: der na't-ı hâzret-i müfaħher-i kâ'inât

¹⁷ ü: ķıldı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

-
40. kâbe kavseyn ü kurb ev ednâ
zâtına oldu rütbe-i 'ulyâ
41. refref ü cebrâ'îl ü seb'-tıbâk
çâr erkân ü şeş cihetle burâk¹⁸
42. ber-țaraf oldu gitdi bûd u ne-bûd
sen idiñ bir de haķķ idi mevcûd
43. mâverâ-yı 'uķûla 'azm etdiñ
fikre gelmez hużûra dek gitdiñ
44. şübhesiz vech-i hazretiñ nûru
çeşm-i mâ-zâğıñ oldu manzûru
45. eylediñ haķķ ile nice kelimât
derk ede ânı 'aķlımız heyhât
46. oldu pâyân resîde mi'râciñ
râh-ı teblîge vardı minhâciñ
47. bu vuķû'âtı hazret-i şiddik
cümleden evvel eyledi taşdik
48. kademiñ bûs edince rûy-ı zemîn
şanki 'arş-ı berîne oldu karîn
49. bulamazlar seniñ gibi mihmân
etse eflâk haşra dek devrân
50. meded ey şâh-ı hıttâ-ı levlâk
beni hicrân u firķat etdi helâk
51. kıldı ey 'âşık-ı hudâ-ma'sûk
nâr-ı hasret derûnumu maħrûk
52. dîde giryân cigercigim sûzân
dilde tufân vücûdum âteş-dân
53. beni 'aşķ-ı mecâzdan ķurtar
şuğl-ı nâz u niyâzdan ķurtar

¹⁸ l & b & ü: çâr erkân şeş cihetle burâk

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

54. ‘aşkıım eyle resıde-i tahkık
olayım ‘âşıkân-ı hâkka refik
55. dâmen-âlûde-i günâhım ben
korçarım ‘âkıbet tebâhım ben
56. rüstem-i nefsime zebûn oldum
çâh-ı ‘işyânda ser-nigûn oldum
57. bize senden olur meded ey yâr
ğayrıdan yok ümîdimiz deyyâr
58. bir sözüñ nezd-i hâkda olmaz iki
mihr birdir şafağda olmaz iki
59. bizden olsun dürûd-ı nâ-ma‘dud
rûhuğa ey habîb-i hayy-ı vedûd
60. ere sûr-ı vişâle aḥbâbıñ
görmeye sûz-ı hicri aşhâbıñ

âğâz-ı dâsitân

ve

tertib-i bezm-i gül-şen-i ‘âşıkân¹⁹

61. bir seher-geh şu gül-şen-i devvâr
gül-i hürşîdi eyledi izhâr
62. nûrdan câme giydi bâğ-ı cihân
havz-ı leb-rîz oldu âyine-dân
63. ğonce destâr-ı sebzini şardı
öñünü kaç kadar açıp yardı
64. tûğ-ı şâhî dikildi şahraya
şaldı cünd-i şükûfeye sâye
65. çeşm-i ezhâra tâze cân geldi
leb-i cûda benefşe yan geldi

¹⁹ h & ü: âğâz-ı dâsitân ve tertib-i bezm-i gül-şen

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

-
66. ağıdı deryâ-yı ahđara enhâr
şuya ğarķ oldu sâye-i eşcâr
67. kadeh-i mey gibi gelip zerrîn
eyledi bezm-i gül-şeni tezyîn
68. kûh-ı gül-bünde bülbül-i nâ-şâd
nâhunun kıldı tîşe-i **ferhâd**
69. deşt-i gül-şende lâle **kays** oldu
nâz-ı hicrân derûnuna tıldu
70. **kays** u **ferhâd** u **vâmık** u **'azrâ**
geldi **şîrîn** ile ma'an **leylâ**
71. kimi **leylâ** rivâyetin oğudu
kimi **mecnûn** hikâyetin oğudu
72. yine hüküm etdi bâğa devlet-i 'aşķ
çalınıp tañtanayla nevbet-i 'aşķ
73. şöhet-i 'aşķ ile tı olup gül-zâr
etdi âzâr bâğ-bâna hezâr
74. dedi kim gitmediğ mi şimdiye dek
'izzeti da'vete öpüp el etek
75. söyle bizden selâm o nâ-şâde
meclis-i 'aşķ olundu âmâde
76. ciger-i **kays** olup o bezme kebâb
eşk-i **ferhâd**ı eyledim mey-i nâb

fristâden-i bâğ-bân

be-'âşık-ı nâlân

77. işidip bâğ-bân kelâmı tamâm
semt-i hicr ü firâķa etdi hırâm
78. sûķ-ı miñnetde serserî gezdi
aradı şordu her yeri gezdi
79. hane-i **'izzeti** bilen diyerek
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

- yorulup gezdi tâ ikindiye dek
80. kimisi der ki gitdi şahrâya
da‘vet etmişdi **ķays**-ı bî-vâye
81. kimi der ki zebûn-ı hicrândır
toğduğuna dahî peşimândır
82. kimi dermiş ki gitdi dünyâdan
ħaberi geldi semt-i ‘uķbâdan
83. sũķ-i miħnetde bulmayıp gitdi
toğrı bâzâr-ı derde ‘azm itdi
84. semt-i efġânıma şitâb etdi
ķoşaraķ geldi daķķ-ı bâb etdi
85. açılıp bâb-ı külbe-i aħzân
ķarşı çıķdı enîn-i âh u fiġân
86. ķıldı ĥuddâm-ı nâle istiķbâl
evde olduđum etdi istidlâl
87. dedi ey mübtelâ-yı fırķat-i yâr
seni gül-zâra da‘vet etdi hezâr
88. tırmayıp bir daķılķa eyle şitâb
muntazırdır ķudûmuŗa aħbâb
89. cem‘ olup anda ‘âşık u ma‘şûķ
şöyle meclis ki mişli nâ-mesbûķ
90. gelecekdir geceyle pervâne
oturur şem‘a²⁰ ile yan yana
91. ķıl ‘icâbet ġarîb seyrândır
görmeyenler anı peşimândır
92. eyleyip vaşf-ı meclisi tezyîl
bâġ-bân etdi da‘veti tekmîl

²⁰ h: şem‘a m

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

**pâsuḥ dâden-i 'âşık
be-bâğ-bân**

93. dedim ey peyk-i hoş-nüvîd-i hezâr
görüyorsun ne rütbe za'fîm var
94. murğ-ı işkeste-bâl-i 'aşkım ben
hicr ile bî-mecâl-i 'aşkım ben
95. yârsız bir maḥalde ben edemem
başımı kesseler daḥi gidemem
96. goncesiz seyr-i gül-sitân olmaz
yârsız bezm-i 'âşıkân olmaz
97. neme lâzım benim şukûfe-i ter
baḡa sînemdeki bahâr yeter
98. çeşmimiñ eşki cûy-bârımdır
her müjem anda şâḥ-sârımdır
99. n'eyleyim gül-sitânı yârim yok
gül-şenim var ise hezârım yok
100. var selâm et hezâra ṭurma hemân
eylesin ġayri²¹ bendesin mihmân
101. bâğ-bâna verildi böyle cevâb
şahñ-ı gül-şende beklesin aḥbâb
102. 'andelîbe varınca kıra ḡaber
der-'aḡab **ḡaysa** der ki ey dâder
103. bâri sen git olup berîd-i maḡâl
gelsin elbette etmesin ihmâl
104. bezm-i gül-şen ḡalırsa '**izzetsiz**
geçer eyyâm-ı neş'e lezzetsiz
105. **ḡays** olup 'andelîbe fermân-ber
cümle 'uşşâḡdan getirdi ḡaber

²¹ h & ü: başka

Turkish Studies

106. kâbil-i şoĥbet olmayıp **mecnûn**
 olmadım kıl ü kâlîne meftûn

âmedân-ı ferhâd

berây-ı da‘vet-i ‘âşık-ı sitem-mu‘tâd

107. bir de gördüm ki kâpıda **ferhâd**
 da‘vete gelmiş eyleyip²² feryâd
108. dedim ey kûh-ken-i ‘abeş-ibrâm
 edemem yârsız behište hırâm
109. vâz geç **allâh** için bu sevdâdan²³
 fâriğ ol bî-netîce da‘vâdan
110. meded ey kûh-ken meded gidemem
 bende var derd-i lâ-yu‘ad gidemem
111. biri ez-cümle anda yârim yok
 tûramam bâ‘iş-i kararım yok
112. seyr-i gül-şen harâmıdır ansız
 bakılır mı o rûya kim ânsız
113. yârdır mâye-i heves ey dost
 yârdır bâdî-i nefes ey dost
114. meger ihzâr ederseniz yârı
 seyr eder çeşmimiz o gül-zârı
115. gûş edip kıl ü kâlîmi **ferhâd**
 dedi ey ‘âşık-ı sitem-mu‘tâd
116. yâri etdiğ o bezme âmâde
 müterakķıb saĥa o dil-dâde
117. saĥa yazık degil mi ey nâlân
 yâr ile cünbüş eylesin yârân
118. sen bu vîrân serâda eyle enîn

²² h: eylüyor

²³ h: da‘vâdan

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/2 Winter 2009*

- lâyık-ı hağ mı ey figân-âyîn
 119. bize şâyan degildir ey maḥzûn
 seni terk etme böyle zâr u zebûn
 120. vericek yârdan ḥaber **ferhâd**
 başladı cümbüşe dil-i nâ-şâd
 121. dedi kim ey refîk-i bezm-i vişâl
 kızb ile eyleme beni iğfâl
 122. yâr ḳanda o²⁴ ḥak-dân ḳanda
 o hümâ ḳanda âşiyân ḳanda
 123. kızbe beḳzer o²⁵ güft-gûy-ı ḥasîb
 beni aldatma ey berîd-i edîb
 124. yoğ yere baḥş edip güzâf etme
 toğruyu söyle baḳa lâf etme
 125. gelmez ol yâr bezme²⁶ ser-keşdir
 gelse de ḥâlimiz müşevveşdir
 126. şanma **şîrîn** ile berâberdir
 yârim andan cefâda berterdir
 127. kûh-kenlikle faḫr olunmaz aḳa
 gâhice çarḫı yıḳdırırdı baḳa
 128. yine bir âferîne degmez idiḳ
 bir nigâh-ı ḥazîne degmez idiḳ
 129. el-ḥazer el-ḥazer kim ey **ferhâd**
 şanma kendiḳ gibi beni ırğad
 130. yâr eger yoğsa ben helâk olurum
 şanma cüz'ice derd-nâk olurum
 131. baḳa âh etdirirseḳiz billah
 eylerim gül-sitân-ı 'aşḳı tebâh

²⁴ h: bu²⁵ h: bu²⁶ h & ü: ol bezme yâr**Turkish Studies**

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/2 Winter 2009*

132. şakınınî âh-ı şu'le-pâşımđan
hıavf edin hıavf kıanlı yaşımdan
133. ben siziñ gibi mübtelâ degilim
suħre-i bezm-i ibtilâ degilim
134. mülk-i 'aşk içre pâdişâhım ben
şehir-yâr-ı figân-sipâhım ben
135. beni eglence şanma ey hem-râh
kıraragöz şem'ası degildir âh
136. işidip kûh-ken bu güftârı
ağladı inledi edip zârı
137. dedi ey râh-ı ğamda yoldaşıım
mekteb-i 'aşkda sebaķdaşıım
138. 'âşıkânın sözünde kızb olmaz
şadıķânın sözünde kızb olmaz
139. söyledimse dürûğ kahr olayım
mey-i şîrin içinde zehr olayım
140. ermeyim **bîsutûna** dünyâda
kırar-ı **şîrine** bulmayım câde²⁷
141. yâr yoksa tükür benim yüzüme
i'timâd etme bir daħi sözüme
142. eyleyip kûh-ken bu rütbe kıasem
başdı **'izzet** reh-i vişâle kıadem

refâķat-kerden-i 'izzet

ba-ferhâd

be-râh-ı gül-şen²⁸

143. etdiler iki yâr 'azm-i kırarık
kılsın **allah** mazħar-ı tevfiķ

²⁷ b: çâre

²⁸ h & ü: refâķat-kerden-i 'âşık ba-ferhâd be-râh-ı gül-şen

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

144. gül-şeni eyledikce gâhî yâd
etdi bu nazm-ı dil-keşi inşâd

ıardıyye

eyleyip ‘azm-i gül-sitân gidelim
bülbul-âsâ edip figân gidelim
olup ağıyardan nihân gidelim
bîsütûnu aşip hemân gidelim
yürü ey kûh-ken amân gidelim
‘aceb ol meh-‘izâr anda mıdır
yine nahvetle âsmânda mıdır
yoğsa bir kûşe-i nihânda mıdır
dağı hâlâ o gül-sitânda mıdır
yürü ey kûh-ken amân gidelim
‘azm-i dâr u diyâr-ı yâr edelim
kaı‘-ı şeh-râh-ı kûh-sâr edelim
gül-şen-i ‘aşkıda karar edelim
seyr-i gül-gonce-i bahâr edelim
yürü ey kûh-ken amân gidelim
sâkin-i kûh-ı firkatim ey dost
bunca yıl yâre hasretim ey dost
kalmadı şabr u fıkatim ey dost
‘âzim-i râh-ı vuslatım ey dost
yürü ey kûh-ken amân gidelim
görünür gibi oldu kaşır-ı vişâl
edelim şevk u gayreti²⁹ per ü bâl
uçalım bâmına hamâme mişâl
‘izzetiñ derd-i ‘aşkı buldu kemâl

²⁹ b: şevk-i gayreti

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

yürü ey kûh-ken amân gidelim

145. nazmen ü nesren eyleyip efgân
iki ‘âşık vişâle oldu revân
146. biri **şîrîn** deyip³⁰ çekerdi nevâ
birisi dâ'imâ ederdi bükâ
147. kûh-ken yâd ederdi kuh-sârı
‘**izzet** eylerdi girye vü zârı
148. ta‘ab-ı reh çoğaldı gitdikçe
zâd-ı âh u figân bitdikçe

peydâ-şuden-i çeşme-i zehr-âb

149. oldu bir çeşme-sâr nev peydâ
lûlesinden aqardı zehr ile mâ

târîh-i çeşme

150. taşına çok hurûf kızmışlar
semt-i gül-zâr-ı ‘aşkı yazmışlar
151. yazılan şuya oldular reh-yâb
mekr-i a‘dâ imiş meger kim o âb

güm-sürâgî-i işân

der-tırîk-i gül-sitân

152. reh-i gül-şen tırîk-i dîger imiş
gidilen yol maḥûf yerler imiş
153. iki kûh arasında mâr-sitân
eḡ küçük ḡayye bir ḡalın urḡan
154. nehri ḡûyâ cehennemîḡ deresi
bu imiş vâdî-i ḡamıḡ deresi

³⁰ l & b: deyü

-
155. kaldı hayretde iki yâr-ı şefîk
çekilip gitdi aradan tevfiğ
156. havf edip urdu tûsesin hâke
rûh-ı **ferhâd** çıkdı eflâke
157. kaldı bî-kes refîğ-i ğam-ı^{Wârı}
dedi ey hâlimi bilen bârî
158. kûh-ken işte irtihâl etdi
beni bir âteşe yakıp gitdi
159. hicr-i dil-dâr u intikâl-i refîğ
bir tarafından ğam-ı tarîğ-i muzîğ
160. cânıma minnet oldu genc-i firâğ
bâri çekmez idim bu ğüne meşâğ
161. sûğ-ı miñnet meger ‘inâyet imiş
bağa bâzâr-ı derd râhat imiş
162. zevğ-ı genc-i firâkı bilmedim âh
neme lâzım idi ‘azîmet-i râh
163. derdini söyleyip figân etdi
eşkini seyl-veş revân etdi
164. haşar-ı râh-ı ‘aşğ böylecedir
âna ‘azm eyleyen de öylecedir
165. ‘âşîğîñ cânı istese bârân
üstüne kûh-ı kaf olur rîzân
166. kaldı vâdi-i ğamda bî-çâre
korğusundan şıgındı bir ğâre

iltikâm-kerden-i ejdehâ

be-‘âşîğ-ı bî-nevâ

167. meger ol bir dehân-ı ejder imiş
bu muşîbet dağî muğadder imiş
168. kâdadır ‘âşîğîñ yeri seyr et

Turkish Studies

- ejder içre ğazanferi seyr et
 169. mi‘de-i ejder oldu zindânı
 şanki çâh içre yûsuf-ı şânî
 170. nefes aldıçça hayye-i bed-bû
 içeri dûd-ı ğam ederdî ğulû
 171. kalbi katrân ile tolu kâzğan
 veyl-i dûzal³¹ kalır yanında cinân
 172. aña nisbetle zûlmet-i şeb-i târ
 çeşm-i hürşîd idi ya şubh-ı bahâr
 173. koğmuş işkenbe yağlı barsağlar
 anı gerdûn bugün için şağlar
 174. gör neler olda ‘âşık-ı zâra
 miñnet-i ‘aşk gelmez inkâra
 175. dem çekip ejdehâ ile ğâhî
 çârha peyveste eyledi âhı
 176. ejder-i âh olup şerâre-feşân
 eyledi kalb-i hayyeyi sûzân
 177. sîne-i mâra eyledi te’sîr
 olmasın ‘aşk elinde kimse esîr
 178. ejderiñ gitdi ‘ağlı başından
 döndü divâneye telâşından
 179. kimi gördüyse iltikâm etdi
 nâsa âmed-şüdü harâm itdi
 180. yağdı yandırdı nâra eşcârı
 kupağuru etdi âb u enhârı³²
 181. oldu murgân kebâbı âteşiniñ
 ‘alevinden zebân-ı ser-keşiniñ
 182. zulm-ı bî-ğad edince ol bîdâd

³¹ b: dil-i dûzal

³² ü: âb-ı enhârı

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/2 Winter 2009*

- merhamet kıldı 'arza rabb-ı 'ibâd
 183. kıldı fermân kerûbiyâna hudâ
 ideler âteşe ânı ilqâ
 184. indi gökden selâsil ü âğlâl
 çekdiler ânı göge delv mişâl
 185. sığmadı mülk-i 'aşka heybet-i 'aşk
 sefer etdi semâya devlet-i 'aşk

aḥvâl-i 'izzet

der derûn-ı ḥayye-i pür-heybet

186. geelim ḥâl-i 'izzet-i zâre
 ölmeden kabre girdi bî-çâre
 187. gözü görmezdi rûy-ı dünyâyı
 ḥ^Wâbda seyr ederdi 'ukbâyı
 188. revzeni ejderiñ dehânı idi
 perdesi âteş-i zebânı idi

resîden-i mâr be-kürre-i nâr

189. kürre-i nâra yaklaşıp ejder
 içeri eyledi ḥarâret eşer
 190. sâkin-i qalb-i mâr olan bî-kes
 ditrer idi mişâl-i perr-i meges

münâcât-ı 'aşk

191. gâh giryân olup gehî sûzân
 bu münâcâtı etdi vird-i zebân
 192. yâ ilâhî kuşûruma bakma
 'aşk ile yandım âteşe yakma³³

³³ h: bu beyit altıncı sıradadır.

Turkish Studies

193. her ne etdiyse ejdehâ etdi
o da buldı belâsını gitdi
194. halkı rencide eylediyse de mâr
ara yerde benim ne cürmüm var
195. ben de oldum esîr o ğaddâre
bulmamışdım halâşıma çâre
196. saña şâyân degildir ey mevlâ
beni âniñla âteşe ilķâ
197. yâ ilâhî be-şabr-ı ibrâhîm
gül-şen olsun baña bu³⁴ nâr-ı cañîm
198. kıl ricâmı be-ħaķķ-ı cedd-i resûl
der-i der-gâh-ı ‘izzetinde ķabûl
199. ey ħüdâ-yı celîl hem çü ħalîl
beni gül-zâr-ı ‘aşķa kıl tenzîl
200. boynunu bükdü etdi ħatm-ı kelâm
sözünü girye ile ķıldı tamâm
201. müstecâb eyledi du‘âsını ħaķ
sebebi âh ü zârdır muṭlaķ

ħalâş-yâften-i ‘izzet

ve

nüzûl be-gül-şen-i ‘aşķ³⁵

202. ejdehâyı bıraķdılar nâra
yanmadan ‘izzet indi gül-zâra
203. per-i cibrîle eyleyip taħmîl
vaħy-veş ķıldı ħaķķ anı tenzîl
204. ħâke sürdü yüzün o bî-vâye
secde ķıldı cenâb-ı mevlâya

³⁴ h: şu

³⁵ h & ü: ħalâş-yâften-i ‘izzet ve nüzûl be-gül-şen-i muħabbet

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

205. ÷er-geh-i hağda kıldı mağv-ı vücûd
oldu ĥak içre zerre-veş nâ-bûd
206. ĥamd edip kıldı girye-i şâdı
yine eşk etdi âna imdâdı
207. nice miĥnet çekip o dîvâne
‘ağlı olmuşdu ana bî-gâne
208. gülecek yer gelirse ağlar idi
vağt-ı şâdıde ĥara bağlar idi
209. nice müddet kim oldu ser-be-zemîn
etmedi ĥande kıldı âh u enîn
210. gözünü dikdi biğ sene ĥâke
ĥayret el verdi çeşm-i eflâke
211. yedigi içdigi tegerg-i belâ
âhını örtünürdü gelse şitâ
212. dîdesinden ağardı nâr-ı müzâb
anı murğân sanırdı menba‘-ı âb
213. murğ-ı âlâmı şayd eder idi gâĥ
dâm olup ĥalka ĥalka rişte-i âh
214. feyz-i eşkiyle buldu feyz ü nemâ
oldu her mûyu bir nihâl-i belâ
215. deheni âşiyân-ı mûr oldu
ĥalbi behrâm-ı mâra gûr oldu
216. dîdeler³⁶ semt-i ĥâke revzen idi
ağa nisbetle bağtı rûşen idi

zuhûr-ı pîr-i ‘âşık

217. nâ-gehân geldi yanına bir pîr
görmedi ĥayretinden ânı fađîr

³⁶ h & ü: dîdesi

Turkish Studies

218. dil-nevâzâne verdi âna selâm
söyledi ‘aşka dâ’ir iki kelâm
219. ditreyip silkinip kıyâm etdi
şanki haşra o gün hırâm etdi

**sû’âl-kerden-i ‘âşık
ez-encümen-i gül-şen**

220. görücek çıktı âşinâ pîre
gül-şeni şordu ibtidâ pîre
221. dedi ey reh-nümâ-yı bî-hûşân
gül-sitân kıanda kıandadır yârân
222. meclis-i ‘ayş u nûş hâzır mı
anda yârim daħi misâfir mi
223. goncem ol gül-sitânda mı hâlâ
anda sâkin mi **vâmık** u ‘**azrâ**
224. geçdi mi şadra pîrimiz **mecnûn**
nice tezyîn olundu bezm-i cünûn
225. ser-be-ser gül-şeni su’âl etdi
pîr ile hayli kıl ü kıâl etdi

pâsulı-dâden-i pîr ez-ħakıkât-i gül-şen

226. pîr-i rûşen-zamîr verdi cevâb
dedi ey mübtelâ-yı kesret-i h^wâb
227. gördüğün gül-sitân-ı rû’yâdır
belki rû’yâ degil de hulyâdır
228. gitdi bülbül ħazân edip güller
gül-sitânın yerinde yeller eser
229. öyle biğ gül-sitân ħazân oldu
gâh zâhir gehî nihân oldu
230. gördüğün gül nümâyiş-i ħakıdır

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

mezheb-i ehl-i hâk muhâkkağdır

231. şem' ü pervâne şey'-i vâhiddir
bilmeyen bâtıl u mu'âniddir

cevâb-dâden-i 'âşık be-cenâb-ı pîr

232. pîr edince bu gûne redd-i cevâb
ağlayıp **'izzet** etdi böyle hîrâb
233. ey delîl-i reh-i hâkikat-i hâk
vey sürâg-ı tarîk-i vahdet-i hâk
234. ben o gül-zâr için neler çekdim
ne elemeler ile keder çekdim
235. eylesem gördüğüm felâketi yâd
'âlemi dût-ı âh eder ber-bâd

hamûş-şuden-i pîr

zî-ser-geştikî-i 'izzet-i fakîr³⁷

236. pîr edince kelâm-ı **'izzeti** gûş
çekilip cîb-i fikre oldu hamûş
237. bir zamân bahır-ı hayrete taldı
bî-kesîr hâline şaşır kaldı

istifsâr-kerden-i pîr-i 'aşk

ez-ma'sûk-ı 'âşık-ı hayret-semîr

238. dedi kim dil-berîr 'aceb kimdir
böyle zâr olmağa sebep kimdir
239. kimiñ âşüfte hâlisin söyle
seni kim etdi dil-harâb öyle
240. söyle gül-zâr-ı 'aşk bülbülüsün

³⁷ l & b: "fakîr" yok

kağıt bāg-ı muḥabbetîñ gülüsün

pâsuḥ-dâden-i ‘izzet

241. şefkat-i pîri gûş idüp **‘izzet**
dedi ey mürşid-i reh-i vuşlat
242. ‘aşk nâmında bir civân sevdim
tenim içre mişâl-i cân sevdim
243. n’olduğun bilmedim bu âna kadar
geçdi tîr-i cefâsı câna kadar
244. işidip ânı derd-nâk oldum
yüzünü görmeden helâk oldum
245. kerem et bildiğin ise söyle
niçin etdi ‘aceb beni böyle

âgâh-kerden-i pîr ez-nâm-ı şerîf

246. pîr edince cevâbına âgâz
ibtidâ etdi bir mehîb âvâz
247. bang-i yâ ‘aşk ile ṭolup dünyâ
lerze-nâk oldu cism-i ‘arz u semâ
248. dedi kim derdine benim dermân
kıldı **allah** ‘aşkı bende nihân
249. benim ol pîr-i mevlevî-âyîn
rûmda ismimiz **celâleddîn**
250. ‘aşkdan etmege seni âgâh
beni kıldı sebep cenâb-ı ilâh

tefsîr-kerden-i pîr âyet-i ‘aşk-ra

251. diñle aḥvâl-i ‘aşkı ey dervîş

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

- etmesin zihni³⁸ ğayrı şey taḥdîş
252. ‘aşkıdır bâ‘îş-i vücûd-ı cihân
‘aşkıdır ma‘nevî bu kevn ü mekân
253. ‘aşkıdır gonceyi eden ḥandân
‘aşkıdır bülbülü eden nâlân
254. ‘aşkıdır girye ‘aşkıdır ḥande
‘aşkıdır şâh ‘aşkıdır bende
255. arayan ‘aşkı âh ile bulsun
nârı dūd-ı siyâh ile bulsun

naşîhat-ı pîr

256. ey mürîdim hemân âh eyle
felekin rûyunu siyâh eyle
257. âhdır bâdî-i necât saḡa
eşkdir bâde-i ḥayât saḡa
258. ‘aşkıdan ğayrı yara bilmem ben
âhdan³⁹ ğayrı çâre bilmem ben

du‘â-yı cenâb-ı ḥazret-i mevlânâ⁴⁰

259. kıldı tekmîl nuşlu mevlânâ
el açıp eyledi bu gûne du‘â
260. dedi kim râh-ı ḥaḡḡa yol bulasın
vâşıl-ı menzil-i murâd olasın
261. eylesin ‘aşka ḥaḡ seni vâşıl
olasın bezm-i vuşlata dâḡil
262. ḥazret-i pîr edip du‘âyı tamâm
hû deyip eyledi semâya ḥırâm

³⁸ b: zihnini

³⁹ ü: ‘aşkıdan

⁴⁰ h & ü: du‘â-yı cenâb-ı mevlânâ

Turkish Studies

263. hane-ķâh etdi beyt-i ma'mûru
ķoydu bî-kes gidip o mehcûru

mütenaşşih-şuden-i 'âşık

ba-naşihat-ı pîr

264. nuķ-ı pîr eyleyip derûna eşer
biķ sene dâhi anda âh eyler
265. âh edip tâlî'-i siyâhından
âhlar âh ederdî âhından
266. âh ile taldı ķubbe-i gerdûn
eyledi levn-i çarlı âteş-gûn
267. dâğlar hâ elifdi mûy-ı siyâh
şanki olmuş idi ser-â-pâ âh
268. âh ile ditredirdi dünyâyı
belki lertzân ederdî 'uķbâyı

zuhûr-ı 'aşķ ve sıfat-i û

269. âhdan oldu rû-nümâ bir nûr
şanki pervâne-i şu'â'⁴¹ budur
270. mâh-tâbân yanında cerrârı
olsa lâyık güneş ķadeķ-kârı
271. nûr âmmâ ki mâye-i dûzaķ
ibtidâsı nihâye-i dûzaķ
272. nûr âmmâ ki ğıbta-ı nîrân
âteşinden cinân olur sûzân⁴²
273. nûr âmmâ ki şu'le-i vaķdet
meş'al-i reh-neverd-i ğaybûbet⁴³

⁴¹ l: şu'â'

⁴² h & ü: 271 ile 272 ters sıralanmış.

⁴³ l & b: 'aybûbet

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/2 Winter 2009*

274. meger ol nûr imiş haqîkat-i 'aşk
anda mestûr imiş haqîkat-i 'aşk

resîden-i 'izzet be-vuşlat

275. 'izzeti nûr edince isti'âb
vuşlat-ı 'aşka oldu fırsat-yâb
276. iltihâb etdi âteş-i vuşlat
muhtereğ oldu hasret ü firqat
277. nâr-ı 'aşk etdi cümlesin maħrûk
ber-ṭaraf oldu 'âşık u ma'sûk
278. nâr-ı 'aşkîde yaqdı nûr-ı hûdâ
qaldı bâkî kadîm olan mevlâ

hâtîme ve medîha-ı hazret-i pîr

279. erdi pâyâna kışsa-ı gül-şen
gül-şen ammâ içinde var küllhan
280. âhlardır o bâğa tâze fidân
âteşin ṭarhı şafha-ı sûzân
281. hamdulillah ki bende-i pîrüm
maṭbah-ı feyz-i haqda⁴⁴ dil-sîrüm
282. 'aşkı ben mevlevîden öğrendim
sühânı meşnevîden öğrendim
283. meşnevî kim rümûz-ı kur'ândır
da'vi-i 'âşıkâna bürhândır
284. anı nazm etdi hazret-i hünkâr
bileler qadrini sigâr u kibâr
285. kimde var ise 'aşqdan mâye
eylesin intisâb mollâya

⁴⁴ l & b: himmetinde

286. kime âyîne tutsa **mevlânâ**
 tûfî-i ‘aşk eder anı gûyâ
287. bağa ta‘lîm-i ‘aşk eden oldur
 âteşin nazmı meşğ iden oldur
288. noğtayım ben kitâb mollâdır
 zerreyim âfitâb mollâdır
289. hünerim de sözüm de pîriğdir
 ben de pîriğ özüm de pîriğdir
290. nefes-i vâ-pesînim ey mevlâ
 ola zîkr-i şerîf-i **mevlânâ**

târîh-i manzûme

li-nâzîmihi mehemmed ‘izzet efendi⁴⁵

[fâ‘ilâtün / fâ‘ilâtün / fâ‘ilün]

1. yâd-gâr etdim bu nev-manzûmeyi
 haşra dek ‘uşşâka olsun hasb-i hâl
2. kişver-i fikrimde bir gül-şen görüp
 oldu hâmem ‘andelib-i hoş-mağâl
3. gül-şen ammâ kim anın her nahlını
 kıldı îrvâ dîde-i deryâ-mişâl
4. himmet-i **mollâ celâleddîn** ile
 hüsni şûret virdi rabb-ı zû‘l-celâl
5. oldu târîhim dıraht-ı mîve-dâr
 dikdi **‘izzet** gül-şen-i ‘aşka nihâl

[1227]

bülbül-i mevzûn-nevâ-yı gül-sitân-ı belâgat keçeci-zâde
 mehemmed ‘izzet efendi merhûmuğ zâde-i tab‘-ı cihân-
 pesendleri olup gül-şen-i ‘aşk nâmıyla müsemmâ bulunan işbu
 manzûme-i laţîfleri sâye-i seniyye-i hâzret-i şâhânedede biğ iki

⁴⁵ h: târîh-i manzûme li-nâzîmihi‘l-fakîr; ü: târîh-i manzûme li-
 nâzîmihi mehemmed ‘izzet

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
 and History of Turkish or Turkic
 Volume 4/2 Winter 2009*

yüz altmış beş senesi faşl-ı rebi'inde litografya dest-gâhında
ṭab' u temşil olunmuşdur.

taḥrîrât-ı ḥariciyye hulefâsından eşref begin ṭab'ına
söyledigi târîḥdir

başılıp gül-şen-i 'aşk ehline dem-sâz oldu

[1265]⁴⁶

⁴⁶ b: bülbül-i mevzûn-nevâ-yı gül-sitân-ı belâgat keçeci-zâde
meḥammed 'izzet efendi merḥûmuḡ zâde-i ṭab'-ı cihân-pesendleri olup
gül-şen-i 'aşk nâmıyla müsem mâ bulunan işbu manzûme-i laṭifleri sâye-i
seniyye-i ḥazret-i şâhânedede biḡ iki yüz ṭoḡsan üç senesi cemâziülâhîriḡ on
beşinde süleymân efendi maṭba'asında ṭab' u temşil olunmuşdur.